

Rapport 2021:16

Avfall Sveriges Utvecklingssatsning
ISSN 1103-4092

MÄTA OCH FÖLJA UPP AVFALLSFÖREBYGGANDE I VERKSAMHETER

Vägledning

AVFALL SVERIGE

Förord

Allt fler kommuner arbetar med att förebygga avfall men fortfarande är arbetet till stora delar i sin linda. Avfall Sverige har tagit fram ett flertal olika verktyg för att stötta och inspirera kommunerna i deras arbete med förebyggande, läs mer på <https://www.avfallsverige.se>

Göteborgs Stad har lång erfarenhet av förebyggande av avfall och har tagit fram en rad vägledningar och andra dokument som finns tillgängliga på www.goteborg.se/forebyggavfall

Denna vägledning är ett verktyg där Avfall Sverige och Göteborgs Stad har samverkat för att komplettera Avfall Sveriges *Handbok i att förebygga avfall i kommunen, metod och inspiration* (2017:17) specifikt avseende att mäta och följa upp resultat från arbetet med förebyggande av avfall. Kompletterande information finns också i Avfall Sveriges *Vägledning för att skriva projektbeskrivning för projekt inom förebyggande av avfall*. Till den vägledningen hör en resursplan i excel för beräkning av arbetstid per arbetsplats respektive för hela projektet

Syftet med denna vägledning är att få fler att förebygga avfall och bygga upp en större nationell erfarenhet och fler mätbara resultat.

Vägledningen är skriven av Karin Nielsen, Kretslopp och vatten, Göteborgs Stad och Åsa Hagelin, Avfall Sverige.

Malmö i augusti 2021

Cecilia Holmblad
Ordförande i Avfall Sveriges
Utvecklingskommitté

Tony Clark
Vd Avfall Sverige

Innehållsförteckning

Denna vägledning	1
Varför ska vi mäta och följa upp avfallsförebyggande?.....	2
Tre nyckeltal	4
Avfallsmängder	5
Klimatpåverkan.....	7
Kostnader	8
Kostnader och tidsåtgång för att komma igång	10
Pilotprojekt på verksamhet med 50 anställda.....	11
Coachning av verksamhet med 50 anställda med metod från Göteborgs Stad.....	12
Coachning av verksamheter med Avfall Sveriges metod	12
Gruppcachning.....	13
e-coachning	13
Beräkna återbetalningstid.....	13
Åskådliggörande av resultat.....	14
Kvalitativa resultat	16

Den här vägledningen handlar om varför och hur verksamheter kan mäta effekten av avfallsförebyggande åtgärder. Vägledningen bygger på erfarenheter gjorda vid pilotprojekt och uppskalning av avfallsförebyggande arbete i Göteborgs Stad. Liknande goda erfarenheter har också gjorts i många andra kommuner (läs gärna Avfall Sveriges rapport Resultat av och erfarenheter från användning av Avfall Sveriges metod för förebyggande av avfall (2019:08)). Denna vägledning riktar sig till privata och offentliga verksamhetsutövare, konsulter, projektledare och förebyggandecoacher som arbetar med avfallsförebyggande i verksamheter.

1

**Varför ska vi mäta
och följa upp
avfallsförebyggande?**

Att förebygga avfall är att minska mängden avfall och avfallets farlighet. Det är något verksamheter och hushåll gör innan en produkt blir avfall. Det förebyggande arbetet handlar alltså inte om källsortering utan om saker vi gör vid till exempel inköp, lagring och användning för att förhindra att produkter överhuvudtaget blir avfall.

När avfallet minskar, minskar också påverkan på klimat och miljö. Kostnaderna för inköp av nya produkter sjunker. Kostnaderna för avfallshantering kan minska och därmed behöver kommunen ta ut lägre avgifter. Det går åt mindre arbetstid för att ta hand om avfall, göra inköp och ta emot leveranser. Det krävs mindre lokalyta för varulager och avfallskärl och arbetsmiljön blir bättre. Detta är effekter som observerats när avfallsförebyggande åtgärder görs i verksamheter. Även andra positiva effekter för brukare, personal och verksamheten som helhet har iakttagits.

Att mäta och följa upp avfallsförebyggande är viktigt på flera sätt:

1. Det hjälper verksamheten att se hur avfallet kan minskas och är en utgångspunkt för att komma igång med att förebygga avfall.
2. Det motiverar personal på verksamheten att minska avfallet. Enbart att synliggöra avfallsmängder har visat sig leda till minskade mängder.
3. Det gör att verksamheten kan se resultat av de förebyggandeåtgärder som genomförs (minskade avfallsmängder, minskade kostnader, minskad klimatpåverkan och andra positiva effekter).
4. Att visa resultat uppmuntrar till spridning av avfallsförebyggande åtgärder till andra verksamheter och ger underlag till ledningsgrupper, politiker, företagsledning etc att fatta beslut som utökar förebyggandearbetet i verksamheten.

2

Tre nyckeltal

Tre nyckeltal har visat sig bra att använda för att följa upp avfallsförebyggande. De är avfallsmängder, klimatpåverkan och kostnader.

AVFALLSMÄNGDER

Självskrivet för att följa upp avfallsförebyggande är förstas uppkomna mängder avfall. Mängden avfall samt vilka typer av avfall som verksamheten ger upphov till är viktiga utgångspunkter när man ska hitta åtgärder för att minska avfallet. I en verksamhet kan det uppkomma en mängd olika avfallslag, allt ifrån avfall som liknar det som uppkommer i hushåll, som restavfall, matavfall, förpackningsavfall, tidningsavfall, grovavfall och farligt avfall till schaktmassor, byggavfall, askor, slagg, slam, parkavfall och skrot.

Beroende på vilka förebyggandeåtgärder som ska införas kan olika avfallslag mätas.

30 förskolekök minskade 70 procent

30 kök för förskolor i stadsdels-förvaltningen Centrum i Göteborgs Stad började 2013 mäta serveringssvinnet från lunchen varje dag.

Enhetschefen samlade in mätresultaten varje månad och redovisade dem på gemensamma arbetsplatsträffar. Där fick också alla medarbetare diskutera hur man skulle arbeta för att minska svinnet. Det ledde till att matsvinnet minskade med 70 procent, från cirka 1 000 kg till runt 300 kg per månad. Matsvinnet är nu en stående punkt på den månatliga APT:n.

Avfallsstatistik

Olika kommuner har olika sätt att mäta mängder av de avfallslag som omfattas av kommunalt insamlingsansvar, så kallat kommunalt avfall. Några kommuner har viktbaserad avfallstaxa där avfallet vägs samtidigt som det töms från kärnen in i sopbilen. Då kan man använda dessa data direkt. De allra flesta kommuner har dock invägning vid avlämningen. I dessa fall kan mängderna uppskattas utifrån volym på kärnen och antal kärn. Men för mer säkra data krävs dock att avfallet mäts separat från den aktuella verksamheten.

Men oavsett system så är det ändå värdefullt att ha någon form av uppföljning av avfallsmängderna. Be den kommunala avfallsorganisationen om statistik över det kommunala avfallet från verksamheten. Kundnummer behöver då uppges. Statistik över andra avfallslag lämnas ofta på begäran av de insamlingsentreprenörer som verksamheten anlitar för att hämta avfallet. Är det en kommunal verksamhet utförs insamlingen av entreprenörer på avtal. Då kan det finnas en klausul i avtalet som säger att avfallsstatistik ska lämnas på begäran. Också här behöver kundnummer uppges.

Är du förebyggandecoach och ska stötta en verksamhet att följa upp deras avfallsmängder kan det behövas ett medgivande från kunden för att du ska få ut deras avfallsmängder. Möbler och annat grovavfall hämtas ofta i container, styckvis eller så kör personal på verksamheten dem själva till återvinningscentral. Då kan det vara svårt att få vikter på avfallet. Ett alternativ är att anteckna antal av respektive möbel och inventarie som slängs.

Om verksamheten saknar eget avfallsabonnemang

Ibland har verksamheten inget eget avfallsabonnemang. Vanliga orsaker är att hyresvärden står för avfallsabonnemanget eller att flera verksamheter delar soprum och därmed avfallsabonnemang. Då blir det svårt att få ut den egna avfallsstatistiken.

För att mäta verksamhetens egna avfallsmängder kan egna kärl märkas upp i ett delat soprum och eventuellt låsas så att andra verksamheter inte får tillgång till dem. Man kan även beställa extrakärl för en kortare mätperiod.

Ett annat alternativ, som ger betydligt säkrare data, är att verksamheten själv väger sitt avfall. Det allra bästa är att detta sker regelbundet. Att väga avfallet passar bra till mat. För andra avfallsslag kan det vara bättre att följa upp till exempel antal inköpta varor. I de fall avfallet vägs införskaffas en mindre våg. Avfallet vägs inne på verksamheten av personalen och mängderna antecknas i ett formulär som exempelvis kan hänga på väggen eller finnas digitalt. Om personalen ska väga själva är det viktigt att ha tydliga instruktioner så det görs likadant hela tiden och inte glöms bort. En fördel med manuell punktmätning inne på verksamheten är dock att personalen blir väldigt medveten om avfallet och att det i sig ofta leder till avfallsförebyggande åtgärder. Punktmätningar kan också användas för att uppmärksamma olika avfallsslag speciellt som ett led i åtgärdsarbetet.

Punktmätning minskade grötsvinnet

Äldreboendet Sekelbo i Kortedala i Göteborg mätte hur mycket gröt som slängdes under en vecka. Mätningen i sig resulterade i att det endast slängdes 2,5 dl gröt den veckan. Efter det portionstillagar Sekelbo gröt istället för att koka stora mängder i förväg.

Ett alternativ är att coacha alla verksamheter som delar soprum samtidigt. Då kan deras gemensamma avfallsmängder följas upp.

Ytterligare ett alternativ är att slå ut avfallsmängderna i soprummet på antalet anställda på respektive verksamhet. En förutsättning är då att det är liknande typer av verksamheter som delar soprum.

Mät före, under och efter – och fortsatt efteråt!

Det är viktigt att ha en startpunkt så mät avfallet innan förebyggandearbetet startar. Därefter är det bra att mäta regelbundet. Då kan man se om åtgärder börjat ge resultat i form av minskade avfallsmängder eller om arbetet behöver intensifieras. Hur ofta man bör mäta beror på vilket avfall det handlar om. Matsvinn mäts med fördel varje dag medan till exempel engångshandskar kan mätas ganska ofta och andra produkter mer sällan. Om arbetet sker som ett avgränsat pilotprojekt mäts avfallet efter genomförda åtgärder för att kunna jämföra med startvärdet och se om avfallet minskat. Men förhoppningsvis ska det avfallsförebyggande arbetet fortsätta och då bör också en regelbunden mätning fortsätta. Att mäta är att veta! Är avfallsstatistiken digitaliserad kan den även tas ut retroaktivt.

Relatera till något

En verksamhets storlek kan variera över tid. Antalet anställda, brukare, elever, kunder och produktionsmängder är inte konstant. Därför är det bra att relatera avfallsmängder till något, till exempel avfallsmängd per heltidsanställd, per brukare eller per producerad mängd vara.

Tidsenhet

Avfallsmängderna behöver även följas upp per tidsenhet. Ett projekt där man inför förebyggande åtgärder och -rutiner på en verksamhet kan ta ett halvår till ett år eller ibland ännu längre. Man kan då jämföra avfallsmängderna under några månader innan projektet med motsvarande månader efter projektet, exempelvis september, oktober, november ett år med september, oktober, november nästa år. Eftersom olika månader påverkar verksamheten olika är det bäst att jämföra samma månader.

Ju längre tid som jämförs och ju fler mätningar man gör, desto säkrare siffror. Bäst är förstås att jämföra helår men då tar det längre tid innan man kan redovisa resultat. Vill man kan man räkna upp resultaten för några månader till resultat för helår, även om dessa siffror inte blir lika säkra som uppmätta resultat.

Följ upp löpande

För att löpande följa verksamhetens avfallsmängder kan uppföljning av avfallsmängderna inkluderas i verksamhetens ordinarie uppföljningsarbete, i exempelvis årsrapport eller liknande.

KLIMATPÅVERKAN

Miljöpåverkan är något som många verksamheter följer upp. Avfall hänger tätt ihop med miljöpåverkan. Ju mer avfall som uppstår desto större är den totala miljöpåverkan. Ett bra sätt att följa upp avfallsförebyggande är därför att följa upp minskad miljöpåverkan till följd av minskat avfall.

Allt avfall har en gång varit nya produkter. För att producera dem krävdes råvaror, energi och kemikalier. Den största miljöpåverkan under en produkts livscykel sker i de allra flesta fall vid tillverkningen. Ju mindre som slängs desto mindre behov av nya produkter och desto mindre påverkas klimat och miljö. Även om materialet i avfallet kan återvinnas är det mycket bättre för klimatet och miljön att undvika att avfallet överhuvudtaget uppstår.

Klimatfaktorer för avfallsslag

Avfall Sverige har tagit fram uppgifter om klimatpåverkan för olika avfallsslag. Uppgifterna baseras på livscykeldata för produkter som ingår i avfallsslagen. Resultatet är klimatfaktorer som kan användas för att beräkna exempelvis hur mycket klimatpåverkan minskar när vi förebygger avfall. Siffror på undviken klimatpåverkan fås enkelt genom att multiplicera mängd avfall av respektive avfallsslag med klimatfaktorn för det avfallsslaget.

Att använda dessa siffror blir ett enkelt sätt att följa upp och illustrera hur miljöpåverkan minskar när avfall förebyggs. Klimatfaktorerna finns i Avfall Sveriges rapport *Klimatpåverkan från olika avfallsfraktioner* (2019:19).

Olika avfallsslag har olika klimatpåverkan. Av de avfallsslag som ingår i hushållens avfall har elavfall och textilavfall högst klimatpåverkan medan pappersavfall har lägst påverkan per viktenhet. Men stora mängder av ett avfall, exempelvis matavfall, ger en betydande klimatpåverkan. Mer information om hur klimatpåverkan kan beräknas finns i *Avfall Sveriges Vägledning för att skriva projektbeskrivning för projekt inom förebyggande av avfall*.

KOSTNADER

Verksamheter som förebygger avfall minskar sina kostnader. Det handlar om minskade kostnader för avfallshantering men också ofta om minskade inköpskostnader och att vissa arbetsmoment tar mindre tid.

Inledningsvis kan förebyggande av avfall också medföra vissa kostnader. Till exempel kan verksamheterna behöva köpa in flergångsmaterial för att kunna förebygga avfall genom att minska användningen av engångsartiklar. Ett annat exempel är kostnad för externt stöd för de verksamheter som initialt behöver det. Se vidare under avsnittet *Kostnader för att komma igång*. Då det nya arbetssättet blivit en rutin uppstår minskade kostnader.

Att följa upp minskade kostnader är ett lämpligt sätt att följa upp avfallsförebyggande och ett bra sätt att uppmuntra till spridning av avfallförebyggande åtgärder. Minskade kostnader tilltalar ofta chefer och andra i beslutande ställning, till exempel politiker, som arbetar med att hålla budget.

Den största posten brukar vara minskade inköpskostnader, men vissa verksamheter, exempelvis bostadsbolag, har väldigt stora avfallskostnader och där kan avfallsförebyggande leda till betydligt minskade avfallskostnader genom minskade avfallsavgifter.

Följ upp avfallskostnader

Avfallskostnader följs enkelt upp genom fakturorna för verksamhetens avfallshantering. Summera dem per lämplig tidsenhet. En komplikation kan vara om verksamheten inte har något eget avfallsabonnemang. Ungefärliga avfallsmängder kan ändå fås fram på sätt som redovisas under avsnittet *Avfallsmängder*. Utifrån avfallsmängderna och uppgifter från insamlingsföretaget om kostnaden per kärl och hämtat kilo avfall, det senare om man har vikt-baserad taxa, kan ungefärliga avfallskostnader räknas fram. Ett tips är att avfallskostnaderna också kan minskas genom att ha färre eller mindre avfallskärl, inte minst för de som inte har vikt-baserad taxa.

Följ upp inköpskostnader

Ett sätt att följa upp inköpskostnader är via fakturor och inköpssystem där kostnader summeras. Ibland kan det dock vara svårt att få ut specificerade poster ur gemensamma bokföringssystem, exempelvis kostnader för engångsmaterial. Om man inte lyckas få fram kostnader för de produkter som minskar i inköp till följd av avfallsförebyggande åtgärder kan man göra uppskattningar. Använd då priset för olika varor och personalens uppskattningar av åtgång före och efter att de avfallsförebyggande åtgärderna genomförts och skala upp till lämplig tidsenhet, exempelvis år. Ett annat sätt är att löpande följa upp inköpen av just de varor man vill förebygga för att på så sätt kunna räkna ut inköpskostnaden.

Andra minskade kostnader – tid är pengar

När avfallet minskar reduceras den tid som personalen behöver lägga på att sortera, bära ut och på annat sätt hantera avfallet. Andra moment som tar mindre tid är att göra inköp, ta emot och packa upp varorna och interndistribuera leveranser. Vill man följa upp dessa kostnader så uppskatta nerlagd arbetstid per kg avfall respektive styck produkt och multiplicera med minskad vikt avfall respektive minskat antal produkter och genomsnittlig lönekostnad per timme.

Vid avfallsförebyggande arbete är en vanlig observation att vissa moment tar lite längre tid medan andra moment tar mindre tid men att det som helhet brukar gå på ett ut. Det handlar om att göra annorlunda men inte mer.

Mats Hugosson, vaktmästare på äldreboendet Sekelbo i Göteborg fick 13,5 kg mindre avfall per dag och 4,5 ton mindre avfall per år att bära ut efter att Avfallsnålt äldreboende införts. Foto: Johanna Montell.

3

**Kostnader och
tidsåtgång för att
komma igång**

Ett avfallsförebyggande arbete startar ofta inte av sig självt. Det krävs lite tid för att göra nya rutiner och utbilda och inspirera personalen att följa rutinerna. Man kan behöva köpa in vissa produkter, som flergångsartiklar och vågar. Vikarier kanske behöver tas in när personal går utbildning.

Om man ska starta ett förebyggandearbete, exempelvis i en kommun, kan det vara bra att först driva ett eller flera pilotprojekt i någon eller några verksamheter för att få ett gott exempel som visar på resultaten. Då kan det behövas en anställd projektledare eller en konsult. För att få spridning på åtgärderna kan man använda en förebyggandecoach som stöttar fler verksamheter att införa förebygganderutiner.

Här följer några exempel på grova uppskattningar av kostnader för igångsättning. Observera att siffrorna är ungefärliga och kan variera mycket beroende på typ av verksamhet och verksamhetens eget engagemang för att förebygga avfall. Mer information om kostnader och tidsåtgång finns i *Avfall Sveriges Vägledning för att skriva projektbeskrivning för projekt inom förebyggande av avfall*. Till vägledningen hör en resursplan i excel för beräkning av arbetstid per arbetsplats respektive för hela projektet.

PILOTPROJEKT PÅ VERKSAMHET MED 50 ANSTÄLLDA

Förutsättningen här är att det inte finns några förebyggandeåtgärder framtagna av andra utan arbetet börjar från noll. Projektetid 6-9 månader.

Arbetsmoment	Tid/kostnad
Tid projektledare (omvärldsbevakning, förberedelse och genomförande av workshop, mätning av avfall, stöd vid implementering av åtgärder, framtagande av rutiner, kommunikationsmaterial, sammanställning av resultat, mm).	25-50 % av heltid under projekttiden
Kostnad inköp av produkter för att förebygga avfall (varierar med typ av verksamhet, bör budgeteras)	10 000 kr
Tid för personal att delta i workshop och implementering (10 pers deltar på 3 h workshop och 50 pers på 1 h utbildning samt 70 h implementering)	150 h

Tiden multipliceras med aktuella lönekostnader. Ju mer av personalens tid för projektet som kan läggas på ordinarie möten, till exempel om utbildning kan förläggas på ordinarie enhetsmöten eller arbetsplatsträffar (APT), desto lägre blir kostnaderna. Om tid som personal behöver lägga på projektet hamnar utanför ordinarie arbetstid kan vikarier behöva anställas. I denna budget ingår endast en enkel sammanställning av resultat. Vill man göra ett mer påkostat kommunikationsmaterial, exempelvis en vägledning, är en uppskattad kostnad 25-40 000 kr plus arbetstid.

COACHNING AV VERKSAMHET MED 50 ANSTÄLLDA MED METOD FRÅN GÖTEBORGS STAD

Förutsättningen här är att det redan finns dokumenterade förebyggandeåtgärder och arbetet innebär att de genomförs. Projektid 6 månader. Metodiken följer stegen i bilden nedan och har utvecklats av Göteborgs Stad.

Arbetsmoment	Tid/kostnad
Tid coach (förberedelse och genomförande av ca 3 möten med verksamhetens arbetsgrupp, stöd vid mätning av avfall, stöd vid implementering av åtgärder, stöd vid framtagande av rutiner, kommunikationsmaterial, sammanställning av resultat, mm)	150-200 h
Kostnad inköp av produkter för att förebygga avfall (varierar med typ av verksamhet, bör budgeteras)	10 000 kr
Tid för personal att delta i möten och implementering (5 pers deltar på tre 2 h möten och 50 pers på 1 h utbildning samt 50 h implementering)	130 h

Tiden multipliceras med aktuella lönekostnader. Även här gäller att ju mer av personalens tid för införandet som kan läggas på ordinarie möten, desto lägre blir kostnaderna. Om tid som personal behöver lägga på projektet hamnar utanför ordinarie arbetstid kan vikarier behöva anställas.

COACHNING AV VERKSAMHETER MED AVFALL SVERIGES METOD

Detta är ett beräknat exempel för att genomföra Avfall Sveriges metod i ett gemensamt pilotprojekt på fem arbetsplatser, till exempel äldreboenden. Exemplet bygger på erfarenheter av genomförda projekt och löper på två år och förutsätter att coachen är väl insatt i metoden. Timpriset i beräkningen är 650 kr/h för intern personal och 950 kr/h för extern konsult.

Arbetsmoment	Typ av kostnad	Kostnad
Projektledare (samordnar, rapporterar, fixar kick-off, ev upphandling av konsult)	Arbetstid	100 000 kr
Delprojektledare per arbetsplats (driver på och dokumenterar)	Arbetstid	350 000 kr
Coach (genomför 3 workshops per arbetsplats, en gemensam kick-off)	Arbetstid	150 000 kr
Gemensam kick-off	Föreläsare, lokal, fika	25 000 kr
Kostnad åtgärder		Ej beräknat
Övriga kostnader	Lokaler, fika, resor etc.	Ej beräknat

GRUPPCOACHNING

Spridning av förebyggandeåtgärder kan gå till på många olika sätt. Enskilda verksamheter kan coachas, men för att öka effektiviteten kan grupper av verksamheter coachas. Samma ungefärliga metod som ovan kan följas, men respektive verksamhet skickar representanter till mötena som då blir gemensamma för flera olika verksamheter. Beroende på hur många verksamheter som deltar kan olika mycket tid läggas av coachen på respektive verksamhet. Detta kan också tillämpas för stora verksamheter med många enskilda enheter. Representanter för enheterna skickas då till mötena.

E-COACHNING

En variant av gruppcoachning som använts i Göteborgs Stad är e-coachning där förebyggarembud utbildats på respektive verksamhet som i sin tur utbildar sina kollegor exempelvis på APT. Införda förebyggandeåtgärder fylls i av respektive enhet i en digital checklista.

Ju bättre man lyckas decentralisera genomförandet i själva verksamheterna desto mindre kan kostnaderna för coachning bli. Det effektivaste är att centrala beslut fattas om åtgärder och gemensamma rutiner för en hel verksamhet. Exempel på sådana rutiner kan vara: alla skrivare ska vara försedda med användaridentifikation innan utskrift, rutin för att möbler ska förmedlas inom organisationen istället för att slängas, rutiner för regelbunden ominstallation av operativsystem för att för att förlänga livet på datorerna.

BERÄKNA ÅTERBETALNINGSTID

När man följt upp minskade kostnader till följd av införda förebyggandeåtgärder samt tid och kostnader som lagts ner kan återbetalningstiden beräknas. Återbetalningstiden för att ta fram Avfallsnålt äldreboende i ett pilotprojekt i Göteborgs Stad beräknades till 5,8 år¹ (inklusive framtagandet av vägledning som sedan använts flitigt). För införandet av Avfallsnålt äldreboende på alla Göteborgs Stads cirka 50 äldreboenden blev återbetalningstiden endast 0,1 år. Miljönytta i form av minskad kostnad per ton minskade utsläpp av koldioxidekvivalenter räknades med i kalkylen.

¹ Underlag för utveckling av policy för förebyggande av avfall, Projektnummer: 6530-03, ReSource 2019

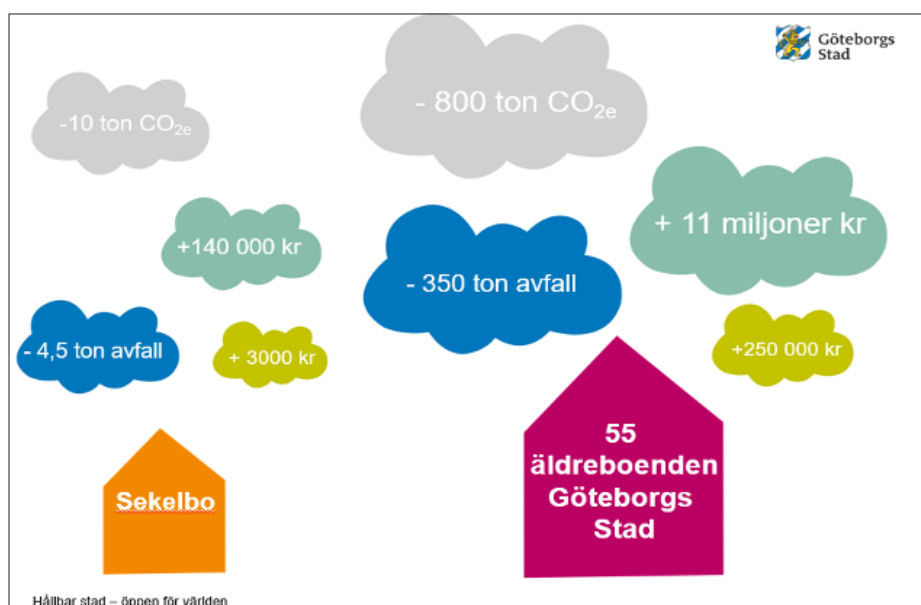
4

**Åskådliggörande
av resultatt**

Poängen med att följa upp resultat är att de används och kommuniceras. Det av stor vikt att det görs på ett lättillgängligt sätt. Det finns många kreativa sätt att illustrera siffror som ofta når ut mer än tabeller och diagram. Använd gärna illustrationer och förenkla. Synliggör avfallsmängder och andra nyckeltal för medarbetarna, till exempel på intranät och anslagstavlor. Förutom skriftlig information så är den muntliga kommunikationen viktig. Ta upp och diskutera avfallsmängder, klimatpåverkan och kostnader på till exempel arbetsplatsträffar och andra möten. Personliga berättelser om hur man gjort är också ett effektivt sätt att nå ut med resultat.

Ett sätt att illustrera resultaten av avfallsförebyggande. I molnen visas mängd minskat avfall per år, minskad klimatpåverkan, minskade inköpskostnader och minskade kostnader för avfallshantering på ett äldreboende i Göteborgs Stad, Sekelbo.

Dessutom visas motsvarande vinster om alla äldreboenden inför samma åtgärder som Sekelbo.

5

**Kvalitativa
resultat**

När man förebygger avfall i verksamheter uppkommer också ofta andra vinster som kan vara svårare att mäta. Det handlar om förbättrad arbetsmiljö i och med att personalen behöver lägga mindre kraft och tid på att ta hand om avfall, inköp och leveranser. Det handlar om att lokalerna kan utnyttjas effektivare genom att det blir mer plats i soprum och lager. Det kan handla om verksamhetsförbättringar som bättre ordning och reda i verksamheten, exempelvis genom rutiner för samordning av inköp och lagerkontroll. Det kan handla om förbättringar i kärnverksamheten i form av förbättringar för brukare och kunder och personalen kan uppleva ökad tillfredsställelse i arbetet.

Vissa av dessa parametrar kan mätas, till exempel genom enkäter, tidsstudier av vissa arbetsmoment och mätning av yta. Men förbättringarna kan också bara beskrivas kvalitativt.

För fler exempel på uppnådda resultat, läs gärna Avfall Sveriges rapport *Resultat av och erfarenheter från användning av Avfall Sveriges metod för förebyggande av avfall* (2019:08).

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunen och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige Utveckling 2021:16

ISSN 1103-4092

©Avfall Sverige AB

Adress Baltzarsgatan 25, 211 36 Malmö
Telefon 040-35 66 00
E-post info@avfallsverige.se
Hemsida www.avfallsverige.se